



ÖĞRETMENLERİN ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNE İLİŞKİN YAPILAN ARAŞTIRMALAR

RESEARCH ON THE KNOWLEDGE LEVELS OF TEACHERS ABOUT LEARNING DIFFICULTIES

Ercin KAÇAR*
Ayten DÜZKANTAR**

Öz

Araştırmanın amacı öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerine ilişkin gerçekleştirilen araştırmaların çeşitli yönlerden incelenmesidir. Belirlenen anahtar sözcükler doğrultusunda Anadolu Üniversitesi Kütüphanesi Elektronik Veri Tabanı, YÖKSİS Ulusal Tez Merkezi, ProQuest ve ERIC veri tabanlarında taramalar gerçekleştirilmiştir. Ulaşılan araştırmalar dâhil etme ve hariç tutma kriterleri göz önünde bulundurularak tekrar gözden geçirilmiş ve 29 araştırmanın çalışmaya dâhil edilmesine karar verilmiştir. Çalışmaya dâhil edilen araştırmalar çeşitli başlıklar altında tablolaştırılmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilerek ve yorumlanmıştır. Çalışmada farklı coğrafyalarda gerçekleştirilen benzer amaçlar doğrultusundaki araştırmalarda öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu sonucuna sıklıkla (f=16) ulaşılmıştır. Ancak araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarında bir standardın olmayışı ve içerikleri ile ilgili sınırlı bilgi verilmiş olması elde edilen sonuçların paralelliklerini sınırlandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme Güçlüğü, Bilgi Düzeyi, Öğretmen, Özel Eğitim.

Abstract

The aim of the study is to review the researches conducted on teachers' knowledge level about learning disabilities from various aspects. In accordance with the identified keywords, Anadolu University Library Electronic Database, YÖKSİS National Thesis Center, ProQuest and ERIC databases were searched. The researches were reviewed by considering the inclusion and exclusion criteria and it was decided to include 29 researches in the study. The studies included in the study were tabulated under various headings and analyzed and interpreted with content analysis method. In the study, it was frequently concluded that the level of knowledge of teachers about learning disabilities was inadequate (f = 16). However, the lack of a standard in the measurement instruments used in the researches and limited information about their contents limit the parallels of the results obtained.

Keywords: Learning Disability, Knowledge Level, Teacher, Special Education.

GİRİŞ

Öğrenme güçlükleri terimi, genel olarak zihinsel yetenekleri normal sınırlar içinde ya da üstünde olmakla birlikte, öğrenme sorunları yaşayan çocuklar için kullanılmaktadır. İlk tanımların 1800'lü yıllara dayandığı (Kaufman, 2008, 217-223) öğrenme güçlüğü ile ilgili yıllar içerisinde yapılan tanımları incelediğimizde ortak noktalar olmasına rağmen herkesin kabul ettiği ortak bir tanımın olmadığı görülmektedir (Kavale ve Forness, 2000, 239-256). Tanımlamadaki belirsizliğin önemli nedenlerinden biri, bu sınıflamaya giren bireylerin öğrenme güçlükleri bakımından birbirlerinden oldukça farklı özelliklere sahip olmalarıdır. Yıllar boyunca ortak bir tanımın yapılmamasındaki etmenlerden bir tanesi de öğrenme güçlüğü tanısı alan çocukların çok farklı güçlü ve zayıf yönleri sahip olabilmeleridir.

Öğrenme güçlükleri ile ilgilenen farklı disiplinler tanım yapılması konusunda uzun yıllar uzlaşamamışlar ve sonuçta kavram ve terim karmaşası ortaya çıkmasına neden olmuşlardır. Önerilen tanımlardan bazıları öğrencilerde gözlenen bu ortak özellikleri içermektedir. Bu özellikler; anlamada, yazılı veya sözlü dili kullanmada dinleme, düşünme, konuşma, okuma, yazma, heceleme ve matematiksel hesaplamalar gibi beceri alanlarında kendisini göstermesi ve öğrenme güçlüğüne sahip bireylerin yaşlarına göre akademik beceriler açısından yaşlarına göre geri kaldığının vurgulanması olarak karşımıza çıkmaktadır (Reid, Lienemann ve Hagaman, 2013). Ayrıca öğrenme güçlüğünün bir zekâ geriliği

* Öğretmen MEB, ercink@anadolu.edu.tr

** Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü Öğretim Üyesi, auysal@anadolu.edu.tr



olmadığının; aksine öğrenme güçlüğüne sahip bireylerin normal ve normalüstü zekâya sahip oldukları da tanımların ortak noktalarından bir diğeridir.

"Öğrenme güçlüğü, gerek zeka düzeyi yönünden ayrıcalığı olmamakla beraber yetiştiği çevrenin maddi ve kültürel yetersizliği yüzünden eğitim ve öğretim için ilgileri, tecrübeleri bulunmayan veya organik ve fonksiyonel sebeplere bağlı özel nitelikte anlama, anlatma, okuma, yazma, çizme, tanıma ve kavramlaştırmada güçlükleri olan çocuklar" (MEB, 1990) olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda öğrenme güçlüğü olan çocuklar eğitsel açıdan özel gereksinimli öğrenciler içerisinde değerlendirilmiş ve özel eğitim uygulamaları yapabilen öğretmenlerce öğrenmelerinin geliştirilmesi uygun görülmüştür.

Alan yazındaki öğrenme güçlüğü tanımlarından da anlaşıldığı gibi öğrenme güçlüğüne sahip bireylerin çeşitli zayıf yönleri olduğu gibi güçlü yönleri de bulunmaktadır. Bu yetersizliğe sahip bireylerin desteklenmesi sürecinde güçlü yönlerin ortaya çıkarılması ve zayıf yönlerin bireylerin yeterliliklerinden yola çıkarak desteklenmesini temel alan bir yaklaşım benimsenmelidir. Bireylerin yeterliliklerinden güç alarak zayıf yönleriyle daha başarılı bir şekilde baş edebilmelerini sağlayacak stratejiler geliştirmelerini sağlamak öğretmenlerin rehberliğinde gerçekleştirilebilir (Winebrenner, 2003). Böyle bir yaklaşımın öğretmenler tarafından benimsenmesi için de öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne sahip bireylerin güçlü ve zayıf yönleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları ön koşul olarak görülebilir.

Eğitim ortamlarında öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerine yönelik öğretmenlerin gerçekleştirecekleri eğitim öğretim faaliyetleri hayati önem taşımaktadır. Bu faaliyetlerin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi de öğrencilerin doğru bir şekilde analiz edilmesi, güçlü ve zayıf yönlerinin bilinmesiyle mümkün olabilmektedir. Bu analizde öğretmenlerin bilgi düzeyleri kritik bir role sahip olduğu bilinmektedir. Öğrencilerdeki güçlü ve zayıf yönler arasındaki uçurumun azaltılması için ilk olarak öğretmenlerin sahip olduğu bilgi düzeyi ile olması gereken yeterlilikleri arasındaki farklar giderilmelidir (Güleç-Aslan, 2013, Podhajski ve diğ., 2009).

Öğrenme güçlüğüne sahip çocuklar için öğretmenlerin yaptığı uyarlamaların etkililiklerini belirlemek üzere yapılan çalışmalarda öğretmenlerin genellikle öğrencilerin sınav sonuçları üzerine olumlu etkilerin ölçümlendiği gözlenmiş, daha sonraki çalışmalarında da sınav sonuçlarının nasıl daha ileriye götürüleceği üzerine odaklandıkları belirlenmiştir. Akademik başarıların ötesinde eğitim çıktılarının geliştirilmesi yönünde yeterince çalışma olmadığı saptanmıştır (Blazar and Kraft, 2017).

Öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin yaşadıkları güçlükler açısından bakıldığında erken dönem akademik beceri edinimlerini kolaylaştıracak ve eğitim süreci başlangıcından itibaren de akademik güçlüklerinin ve uygun desteklerin sağlandığı bir planlamaya duyulan ihtiyaç daha da ön plana çıkmaktadır. Öğrenme güçlüğünde öğrenci yetersizlik yaşamaya başladığında ve bunu fark ettiğinde kendine olan güveni ve inancı kaybolabilmekte ve öğrenilmiş çaresizlik olarak tanımlanan bir duygu durum içerisine girebilmektedir. Öğretmenlerin öğrencilere yönelik olumlu ve destekleyici yaklaşımları onların ileride sağlıklı bir kişilik geliştirmeleri ve olumlu bir benlik algısına sahip olmalarına büyük katkısı olacaktır. Bu yönden öğretmenlerin öğrencilerin zayıf ve güçlü yönlerini çok iyi tanınması ve onlar hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olması oldukça önemlidir. (Ulug, Özden and Eryılmaz, 2011).

Öğretmenler; öğrencilerin kendileriyle birlikte sınıftaki eğitimin ortamına getirdikleri beceri ve yeterlilikleri doğrultusundaki eğitim ihtiyaçlarıyla, eğitim öğretim ortamında amaçlanan hedeflere ulaşmaya çalışırken, uygun bir şekilde ilgilenmek zorundadır. Eğitim sistemlerine yapılan yatırımlar ve sistemlerde alanında uzman kişilerce yapılan değişiklikler, bu sistemin uygulayıcısı olan öğretmenleri de kapsam zorundadır. Öğretmen yeterliliklerini göz önüne almayan eğitim sistemlerinde öğretmen yetersizlikleri, uygulanmaya çalışılan eğitim programlarının istenilen başarıya ulaşmasında bir engel teşkil edebilmektedir. Öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilere yönelik hazırlanan eğitim programlarında da benzer şekilde program kadar öğretmen yeterlilikleri de önem taşımaktadır.

Öğretmenlerin bilgi düzeyleri; öğrencilerine yönelik algılarını, beklentilerini ve inançlarını etkileyen değişkenlerden bir tanesidir (Landers, 2017). Uluslararası alanyazın incelendiğinde öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeyleri ilişkili olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından incelendiğini görmekteyiz. Benzer araştırmaların her ülkede tekrarlanması bu araştırmalarda elde edilen sonuçların bir diğer ülkeye genellenememesinden kaynaklanmaktadır. Ülkelerin öğretmen yetiştirme programlarındaki farklılıkları ve eğitim sistemleri göz önüne alındığında öğrenme güçlüğü alanında öğretmenler açısından atılacak adımlar öncesinde benzer çalışmaların her eğitim sisteminde tekrarlanması bir ihtiyaç haline gelmektedir (Alkhateeb, 2014).

Alanyazın tarandığında öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerini ortaya koyan araştırmaları çeşitli yönlerden inceleyen bir araştırmaya ulaşılmamıştır. Ülkemizde 1972- 2011 yılları



arasında öğrenme gücüne ilişkin tarama ve deneysel modellenmiş çalışmalar ile vaka örnekleri incelemeleri betimsel analiz yöntemi ile yapan tek bir çalışmaya raslanmıştır, bu çalışma içinde içerisinde öğretmen ya da ailelerin bu konu hakkındaki bilgi düzeylerini anlamaya yönelik 13 çalışmanın varlığından bahsedilmiştir. Ancak araştırma künyeleri verilmediği için çalışmalara ulaşılamamıştır. Bu çalışmada ülkemizde yapılan çalışmaların konularının özel öğrenme gücünde; beynin özellikleri, nöro-psikolojik özellikleri, zeka profilleri, dil özellikleri, ÖG özellikleri, ÖG Tarama, okuma özellikleri, yazma özellikleri, matematik becerileri, akademik başarı düzeyleri, bilişsel müdahale, problem çözme stratejileri, çevresel özellikleri, tanı yöntemleri, üstün ÖG, eşlikçi sorunlar, danışman desteği alma durumları, iletişim tasarımı, aile tutumlarını algılama düzeyleri, psikolojik uyum/ ruhsal profiller, benlik saygıları, depresyon ve kaygı, sosyal uyum/ davranış özellikleriyle ilgili olduğu belirtilmiştir. Ancak araştırılan konuların belli alanlarda yoğunlaşmadığına da dikkat çekilmiştir. (Güngörmüş Özkardeş, 2016). Öğrenme gücüne ilişkin yapılan bu çalışma da belirlenen durumlarda tek anahtar kişi öğretmenlerdir. Ancak kritik öneme sahip öğretmenlerin durumlarını netleştiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin öğrenme gücü hakkındaki bilgi düzeylerini ortaya koyan araştırmaların incelenmesi ile elde edilen verilerin bir araya getirilerek ileride öğretmenlerin gereksinimlerini göz önünde bulundurulmuş çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı öğretmenlerin öğrenme gücüne hakkındaki bilgi düzeylerini ortaya koyan araştırmaların çeşitli yönlerden incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeylerinin incelendiği araştırmaların yıllara göre dağılımları nelerdir?
2. Öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeylerinin incelendiği araştırmaların katılımcısı olan öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kademelerinin dağılımı nedir?
3. Öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeylerinin incelendiği araştırmalar hangi dergilerde yayınlanmıştır?
4. Öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeylerinin incelendiği araştırmalarda elde edilen bulgulardaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma modeli

Çalışmada öğrenme gücüne sahip çocuklarla çalışan öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeyleri ve ilişkili olduğu düşünülen değişkenler açısından ele alındığı araştırmaların incelenmesini amaçlamaktadır. Çalışmada gerçekleştirilen araştırmalar sonucunda ulaşılan veriler, araştırmacı, araştırmanın amacı, araştırma yöntemi, katılımcı özellikleri, kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın türü ve elde edilen bulgular şeklinde tablolaştırılıp sınıflandırılarak var olan durumun ortaya koyulması hedeflenmektedir. Ulaşılan dokümanların sistematik olarak incelenmesini ve elde edilen bilgilerin yorumlanması amaçlandığı için verilerin analizi sırasında içerik analizi kullanılmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Veri Kaynakları

Çalışmaya dâhil edilecek araştırmaların belirlenmesi için Anadolu Üniversitesi Kütüphanesi Elektronik Veri Tabanı, YÖKSİS Ulusal Tez Merkezi ve Google Scholar veri tabanları taranmıştır. Tarama sırasında “öğrenme gücü, bilgi düzeyi, farkındalık, disleksi, diskalkuli, disgrafi, öğretmen, learning disabilities, learning disorder, awareness, dyslexia, dysgraphia, discalculia, knowledge level, knowledge” anahtar sözcükleri bir arada ve ayrı ayrı kullanılarak taramalar yapılmıştır. Taramalar sonrasında dâhil etme ve hariç tutma kriterleri uygulanmıştır. Araştırmaların çalışmaya dâhil etme kriterleri a) 1995-2019 yılları arasında gerçekleştirilmiş olması, b) öğretmenlerin katılımcı olarak çalışmada yer alması ve c) araştırma makalelerinin hakemli bir dergide yayınlanmış olması ve d) İngilizce ya da Türkçe olarak yayınlanmış olmasıdır. Tarama sonucunda elde edilen araştırmalar dâhil etme kriterleri göz önünde bulundurularak başlık ve özet kısımları okunmuş ve çalışmada yer alıp almayacağına karar verilmiştir. Ulaşılan araştırmaların hem tez hem de makale şeklinde yayınlanmış olması durumunda makaleler dâhil edilmiş ve tezler hariç tutulmuştur. Çalışmaya dâhil edilen 29 araştırma Tablo-1’de verilmiştir.



Tablo-1 Öğretmenlerin Bilgi Düzeyleri ile İlgili Gerçekleştirilen Araştırmalar

Araştırmacı	Amaç	Yayımlandığı Dergi	Araştırma Yöntemi	Katılımcı Özellikleri	Araştırmanın Gerçekleştirildiği Ülke	Kullanılan Veri Toplama Aracının adı ve Geliştiren Araştırmacı	Bulgular
Alahmadi ve El Keshky (2019)	İlkokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi	Journal of Educational and Developmental Psychology	Nicel araştırma	78 okuldan 902 özel okul ve devlet okulunda çalışan ilkökul öğretmeni	Suudi Arabistan	Lalitha (2009) ve Shari ve Vrandra (2015) tarafından hazırlanan anketin araştırmacı tarafından uyarlanmış 40 sorudan oluşan bir versiyonu kullanılmıştır.	<ul style="list-style-type: none">Arabistan çapındaki öğretmenlerin ortalama bir bilgi düzeyine sahip olduklarına ulaşılmıştır. Bu bilgi düzeyinin yetersiz olduğuna vurgu yapılmıştır.Öğretmenlerin yaş ve öğretmenlik deneyimi ile ÖG'ne dair bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına ulaşılmıştır ancak öğretmenlerin sosyo-ekonomik durumları (cinsiyet, çalışılan kurum, medeni halleri) ve bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşılmıştır.
Ghimire (2017)	Araştırmanın amacı ilkökul öğretmenlerinin ÖG'ye dair bilgi düzeylerinin ortaya koyulmasıdır.	Journal of Nobel Medical College	Nicel araştırma	150 ilkökul öğretmeni	Pakistan	Araştırmacı tarafından geliştirilmiş bir bilgi düzeyi anketi ile veriler toplanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">Öğretmenlerin ÖG'ye dair bilgi düzeylerinin yetersiz olduğuna ulaşılmıştır.Öğretmenlerin %52.67'si kısmen, %47.33'ü ise yetersiz bilgiye sahiptir.
Acharya (2016)	Ortaokul öğretmenlerinin disleksi hakkındaki farkındalıklarını cinsiyet ve yaşanılan bölge açısından incelemektir	Scholarly Research Journal For Interdisciplinary Studies	Nicel araştırma	60 öğretmen (30 kırsal,30 şehir merkezi), 60 ebeveyn ve 10 okul	Hindistan	Araştırmacı tarafından hazırlanmış 20 soruluk kapalı uçlu bilgi anketi	<ul style="list-style-type: none">Öğretmenlerin görev yaptıkları bölgelerin bilgi düzeylerine etki ettiğine ulaşılmıştır.Öğretmenlerin cinsiyetlerinin disleksi hakkındaki farkındalığı etkilemediğine ulaşılmıştır.
Altun ve Uzuner (2016)	Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ÖG'ye sahip çocuklara yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.	The Journal of Academic Social Science Studies	Nitel araştırma	10 ilkökul öğretmeni	Türkiye	Araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile bilgi toplanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin yetersiz olduğuna ulaşılmıştır.Öğretmenler öğrenme güçlüğüne dair hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler alamamaktadır.Öğretmenler öğrenme güçlüğüne sahip çocukları fark edebilmektedir ancak öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair akademik bilgiler konusunda yetersiz olduğuna ulaşılmıştır.9 katılımcı disleksi, diskalkuli ve disgrafi terimlerini ilk defa bu araştırma sırasında duymuştur.
Aslan (2016)	Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin disleksi hakkındaki bilgi düzeylerinin ve dislektik öğrencilere yönelik çalışmalarını incelemeyi amaçlamaktadır.	Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic	Nicel araştırma	113 sınıf öğretmeni	Türkiye	Araştırmacı tarafından hazırlanmış bilgi düzeyi anketi	<ul style="list-style-type: none">Sınıf öğretmenlerinin disleksi konusunda yetersiz bir bilgiye sahip olduklarına ulaşılmıştırÖğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak ve eğitimleri sürecinde kullanabilecekleri yöntemleri belirleme aşamasında sorun yaşamaktadır.



Kocsis (2016)	Araştırmanın amacı ilkököl öğretmenlerinin ÖG'ye dair bilgi düzeylerinin ortaya koyulmasıdır.	Doktora Tezi/ Nipissing Üniversitesi	Nicel araştırma	143 ilkököl öğretmeni	Kanada	Araştırmacı tarafından geliştirilmiş bir bilgi düzeyi anketi ile veriler toplanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair risk faktörleri konusunda sınırlı bir bilgiye sahip oldukları belirtilmiştir.• Öğretmenlerin ÖG'nin karakteristik özellikleri ve sınıf için kullanılacak teknikler ile ilgili yeterli bir bilgi düzeyine sahip olduklarına ulaşılmıştır.
Cornoldi, Capodici, Diago, Miranda, and Shepherd, (2016)	Araştırma İtalya, İspanya ve Amerika Birleşik Devletlerindeki sınıf öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair farkındalıklarını ve tutumlarını incelemiştir	Journal of Learning Disabilities	Nicel araştırma	İtalya'dan 240, İspanya'dan 233, ve ABD'den 84 olmak üzere toplam 557 sınıf öğretmeni	İtalya, İspanya ve ABD	Cornoldi (2012) tarafından geliştirilen Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne yönelik tutumlarına ilişkin anket kullanılmıştır.	<ul style="list-style-type: none">• Araştırmaya katılan öğretmenlerin bilgi düzeylerinin yeterli olduğuna ulaşılmıştır.• Araştırmaya katılan İtalyan ve İspanyol öğretmenler öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarda duygusal ve davranışsal bozuklukların olabileceği konusunda hem fikirken ABD'li öğretmenler duygusal ve davranışsal bozuklukların öğrenme güçlüğüyle ilgili olabileceğini kabul etmemiştir.• Öğretmenler öğrenme güçlüğü'nün biyolojik ve öğretimsel farklılıklarından haberdar olmalarına rağmen ailenin karakteristik yapısı, sosyal ve duygusal durumuna çok önem vermediklerine ulaşılmıştır.
Menon (2016)	Ortaokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair farkındalıklarını ve bilgi düzeylerinin ortaya koyulması amaçlanmaktadır	Asian Journal of Education and Training	Nicel araştırma	500 ortaokul öğretmeni	Hindistan	Araştırmacının hazırladığı öğrenme güçlüğü farkındalık anketi	<ul style="list-style-type: none">• Araştırma anket sonuçları 18 ve altı puanlar düşük, 18-28 aralığı ortalama ve 28 ve üstü yüksek seviyede bilgi ve farkındalık şeklinde yorumlanmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin %14.4'ü yüksek, %73.8'i ortalama ve %11.8'i düşük farkındalığa ve bilgi düzeyine sahip olduklarına ulaşılmıştır.• Mesleki deneyim öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını etkilemezken öğrenme güçlüğü'nün alt boyutlarının farkındalığı açısından anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
Sawhney ve Bansal, 2016	Ortaokul öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair farkındalıkları incelenmiştir	Asian Journal of Education and Training	Nicel	50 ortaokul öğretmeni	Afganistan	Araştırmacının hazırladığı 20 soruluk farkındalık be bilgi düzeyi anketi	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmenlerin yetersiz bir bilgi düzeyine sahip olduklarına ulaşılmıştır
Yangın, Yangın, Önder ve Şavlı (2016)	Öğretim görevlilerinin ve sınıf öğretmenliği lisans 4. sınıf öğrencilerin öğrenme güçlüğü hakkındaki farkındalıklarını incelemiştir.	Education Sciences	Karma yöntem araştırması	122 lisans öğrencisi ve 5 akademisyen	Türkiye	Araştırmacı tarafından hazırlanmış 20 soruluk bir bilgi anketi ve 6 açık uçlu soru ile veriler toplanmıştır	<ul style="list-style-type: none">• Lisans öğrencilerin ÖG'ye dair bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu ortaya konulmuştur.• Akademisyenlerle gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ise rehberlik derslerini yürüten akademisyen katılımcı haricinde hiçbir



Essa ve El-Zeftawy (2015)	Kırsal kesimde ve şehir merkezinde yaşayan öğretmenleri ÖG'ye sahip öğrencileri destekleme ve değerlendirme becerileri ile bilgi düzeyleri açısından değerlendirme ve karşılaştırmayı amaçlamaktadır.	Journal of Nursing and Health Science	Nicel araştırma	Anasınıfı ya da ilkokulda görev yapmakta olan toplam 476 öğretmen	Mısır	Araştırmacı tarafından hazırlanmış bilgi anketi ve Opinions Relevant to the Integration of Students with Disabilities (ORL) ölçeği (Antonak ve Larrivee, 1995).	akademisyen öğrenme güçlüklerinin tanımlarını kısmi olarak bile yapamamıştır. <ul style="list-style-type: none">Araştırmada yaş ve mesleki deneyim ile öğretmenlerin ÖG'ye sahip çocuklarla gerçekleştirdiği uygulamalar arasında olumlu ($r= 0.888$) yönde bir ilişki olduğuna ancak bilgi düzeyi ve tutum ile ilgili olumsuz ($r= -.182$ ve $r= -0.023$) yönde bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır.Çalışılan coğrafi bölge ve kurum türünün öğretmenlerin bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa yol açmadığına ulaşılmamıştır.
Padhy, Goel, Das, Sarkar, Sharma ve Panigrahi (2015)	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair algılarını ortaya koymak	Journal of Family Medicine and Primary Care	Nicel araştırma	3. ve 4. Sınıf kademesinde derslere giren 80 ilkokul öğretmeni	Afganistan	Araştırmacı tarafından geliştirilen bilgi anketi ile veriler toplanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">Araştırma sonucunda öğretmenlerin Ö.G. ile ilgili yeterli bilgi seviyesine sahip olmadıkları ortaya konulmuştur.Yetersiz bilgi düzeyine rağmen sadece 25 öğretmen gerçekleştirecek bir eğitime katılmak istediklerini belirtmiştir.
Shukla ve Agrawal (2015)	Araştırmanın amacı ilkokul öğretmenlerinin ÖG'ye dair bilgi düzeylerinin ortaya koyulmasıdır.	Online Journal of Multidisciplinary Research	Nicel araştırma	15 okuldan 68 ilkokul öğretmeni	Hindistan	Araştırmacı tarafından geliştirilmiş bir bilgi düzeyi anketi ile veriler toplanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">Öğretmenlerin ÖG'ye dair bilgi düzeyleri yetersiz bulunmuştur.Cinsiyet ve öğretmenlik deneyimi ile bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşılmamıştır.Öğretmenlerin % 67'sinin öğrenme güçlüğüne dair hiçbir bilgisi bulunmamaktadır.
Alkhateeb (2014)	Genel eğitim öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerini ve öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarla çalışma becerilerini incelemiştir.	Doktora Tezi/ Washington State Üniversitesi	Karma desen araştırması	10 okul müdürü ve 212 kadın öğretmen	Arabistan	Araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme aracı ve bilgi düzeyinin belirlemeye yönelik hazırlanmış öğrenme güçlüğüne dair bilgi anketi aracılığıyla veriler toplanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">Öğretmenlerin ÖG ile ilgili bilgi edinmek için Twitter, Facebook ve televizyonu kullandıkları; ortalamanın üzerinde bilgi sahibi olan öğretmenlerin ise yazılı bilgi kaynaklarına yöneldikleri ortaya konulmuştur.Alınan eğitimin, sınıfların mevcudunun, öğrenme güçlüğüne sahip bir bireyle daha öncesinde tanışmış olmanın öğretmenlerin yöntem ve teknikler açısından daha bilgili olmalarıyla ilişkili bulunmuştur.Öğretmenlerinin öğrenme güçlüğü ve kullanılacak stratejiler açısından yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını belirtmiştir.Müdürler ile yapılan görüşmelerde de daha başarılı bir kaynaştırma için bilişsel ve duygusal becerileri ön planda tutan çoklu öğretim stratejilerini sunabilen öğretmenlere ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.
Alrubaiyan	Erkek genel eğitim	Doktora	Karma	278 erkek	Arabistan	Araştırmacı	<ul style="list-style-type: none">Öğretmenlerin sınıflarında



(2014)	öğretmenlerinin tutumlarını, kanıt temelli uygulamalara dair bilgi düzeylerini öğrenme güçlüğü açısından incelemişlerdir.	Tezi/ Washington State Üniversitesi	desen	öğretmen		tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme aracı ve bilgi düzeyinin belirlemeye yönelik hazırlanmış öğrenme güçlüğüne dair bilgi anketi aracılığıyla veriler toplanmıştır.	öğrenme güçlüğüne sahip öğrencinin bulunması, kıdem yılı, öğretmenlik sertifikalarını alışı biçimlerinin ve özel eğitim alanındaki deneyimlerinin; kullandıkları kanıt temelli teknikleri ve tutumlarını etkilediğini ortaya koymuştur. • Okul müdürleriyle yapılan görüşmelerde ise öğretmenlerin öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin kaynaştırmasına karşı olduklarını ve bu öğrencilerle gerçekleştirilecek öğretim uygulamalarının normal öğrencilerle gerçekleştirilen uygulamalardan farksız olması gerektiğine inandığını ortaya koyulmuştur.
Shetty ve Rai (2014)	Ortaokul öğretmenlerinin disleksi hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesini amaçlamaktadır.	Journal of Medical Science And Clinical Research	Nicel araştırma	214 ortaokul öğretmeni	Hindistan	Araştırmacı tarafından hazırlanmış bilgi düzeyi anketi	• 214 öğretmen disleksi kavramı hakkında bilgi sahibidir. • Öğretmenlerin sadece 1/3'ü disleksi ile ilgili yeterli bilgiye sahiptir. • Öğretmenlerin disleksi ile ilgili bilgi edindiği kaynaklar incelendiğinde sırasıyla kitaplar, filmler, iş arkadaşları, televizyon programları ve gazeteler olduğuna ulaşılmıştır.
Kafonogo ve Bali (2013)	Sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne ve sınıflarındaki öğrenme güçlüğüne sahip çocukların varlığına dair farkındalıklarını ortaya koymuştur.	Journal of Education and Practice	Exploratory desen araştırma	100 öğrenci ve 100 öğretmen	Tanzanya	Veriler araştırmacını hazırladığı bilgi anketi, görüşme formları, belgelerin incelenmesi ve gözlem formları aracılığıyla toplanmıştır.	• Öğrencilerin %15'inde öğrenme güçlüğü olduğuna ancak öğretmenlerin çok azının bu öğrencilerin varlığından haberdar olduklarına ulaşılmıştır • Öğrencilerin %15'inde öğrenme güçlüğüne karakteristik özelliklerine yönelik değerlendirme sonuçları %50 ve üstü oranda çıkmıştır • Öğretmenler öğrenme güçlüğüne sahip çocuklara yönelik müfredatta yapacakları uyarlamalar hakkında yeterli bilgiye sahip değillerdir.
Kamala ve Ramganes (2013)	Öğretmenlerin ÖG'ye dair bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve mesleki tecrübe ve bilgi düzeyi arasında bir ilişki olup olmadığının ortaya koyulması	International Review of Social Sciences and Humanities	Nicel araştırma	50 kadın, 44 erkek toplam 94 öğretim elemanı	Hindistan	Araştırmacı tarafından hazırlanmış 35 soruluk bir anket aracılığıyla veriler toplanmıştır.	• Öğretmenlerin ÖG'ye dair bilgi düzeyleri ve mesleki deneyimleri arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşılmamıştır. • Öğretmenlerin ÖG'ye dair bilgi düzeyleri ve cinsiyet farklılıkları arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşılmamıştır.
Karadeniz (2013)	Araştırmada sınıf öğretmenlerinin diskalkuli ile ilgili bilgi düzeyleri incelenmiştir.	E-Journal of New World Sciences Academy Social Sciences	Nitel	5 sınıf öğretmeni	Türkiye	Araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu ile veriler toplanmıştır.	• Diskalkuli teriminin öğretmenler tarafından bilinmediği, diskalkuli şüphesi olan çocuklar için "Öğrenme Güçlüğü", Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite" ve "Tembel" kavramlarını kullanıldığına ulaşılmıştır.
Lingeswaran (2013)	Araştırmanın amacı ilkökull öğretmenlerinin öğrenme	Journal Of Education And Health Promotion	Nicel araştırma	34 ilkökull öğretmeni	Hindistan	Araştırmacı tarafından hazırlanmış 5'li likert tipi	• İlkokul öğretmenleri doğru cevap yüzdeleri %29'dur bu veri öğretmenlerin ÖG hakkında yüzeysel bir bilgi



	güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin ortaya koyulması ve psikometrik özellikler açısından değerlendirilmesi					anket ile veriler toplanmıştır	şahip oldukları yönünde yorumlanmıştır. <ul style="list-style-type: none">• Araştırmaya katılım için iletişime geçilen 10 okulun sadece 2'si olumlu cevap vermiş ve araştırmada yer almıştır.
Pop ve Ciascai (2013)	Romanya'daki öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne tanınması, türleri, sebepleri ve öğrenme güçlüğüyle ilgili yasalar hakkındaki bilgi düzeylerini incelemiştir.	Acta Didactica Napocensia	Nicel araştırma	Romanya'nın 6 bölgesinden 63 öğretmen	Romanya	İnternet üzerinden öğretmenlere ulaştırılmış olan araştırmacı tarafından hazırlanmış bilgi anketi	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin fark edilmeleri konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarına ulaşılmıştır.• Öğretmenler öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin eğitimleri konusunda desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.• Hangi alanlarda daha çok desteğe ihtiyaç duyulduğu konusunda öne çıkan alanlar ise okul müfredatının uyarlanması ve öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanacak öğretim materyalleridir.
Kakabaraee, Arjmandnia ve Afrooz, (2012)	Araştırmanın amacı öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin ortaya koyulmasıdır.	Procedia-Social and Behavioral Sciences	Nicel Araştırma	291 ilkokul öğretmeni ile araştırma gerçekleştirilmiştir.	İran	Araştırmacı tarafından geliştirilmiş 45 soruluk bir bilgi anketi kullanılmıştır.	<ul style="list-style-type: none">• Araştırmada öğretmenlerin %90'ı öğrenme güçlüğüne sahip çocukların tanıma konusunda yetersizdir.
Bano, Dogar ve Azeem (2012)	Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair algıları, bilgi düzeyleri ve öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin eğitimlerinde kullandıkları eğitim uygulamalarının neler olduğu ortaya koyulmuştur.	International Journal of Humanities and Social Science	Nicel	300 genel eğitim ve 300 özel eğitim öğretmeni	Pakistan	5'li, likert tipi anket kullanılmıştır	<ul style="list-style-type: none">• Genel eğitim öğretmeninin öğrenme güçlüğü hakkında farkındalıklarının çok düşük olduğuna ulaşılmıştır
Washburn, Joshi, ve Binks-Cantrel (2011)	Araştırmanın amacı ortaokul öğretmenlerinin basit dil yapıları ve disleksi hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesidir.	Dyslexia	Nicel araştırma	185 K-% seviyesi ortaokul öğretmeni	Amerika Birleşik Devletleri	Araştırmacı tarafından hazırlanmış bilgi düzeyi anketi kullanılmıştır.	<ul style="list-style-type: none">• Araştırmada öğretmenlerin ÖG'yi fonolojik bir yetersizlikten çok görsel işlemedeki bir yetersizlik olarak gördüklerine ulaşılmıştır.• Araştırmada öğretmenlerin disleksi ile ilgili temel kavramlarda yanlış bilgilere sahip olduklarına ortaya koyulmuştur.
Saravanabhavan ve Saravanabhavan (2010)	Araştırmanın amacı öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin ortaya koyulmasıdır.	International Journal of Special Education	Nicel araştırma	İki devlet lisesinde görev yapan 144, bir özel liseden 38 öğretmen ve 165 ön hizmet (pre-service) öğretmeni, toplam 347 öğretmen ile araştırma gerçekleştirilmiştir.	Hindistan	Araştırmacı tarafından geliştirilmiş toplam 25 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anketten öğretmenlerin alacağı en düşük değer 25 en yüksek değer ise 100'dür.	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmenlik deneyimi ve öğrenme güçlüğüne sahip insanları tanıma öğretmenlerin bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.• Devlet okullarında çalışan öğretmenlerin bilgi düzeyleri ile özel okullarda çalışan öğretmenlerin bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.• Öğretmenlerin bilgi düzeyleri incelendiğinde ortalamasının %66.32 olduğu



							<p>görülmektedir. Bu veri öğretmenlerin bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu yönünde yorumlanmıştır.</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğretmen grupları arasında en düşük bilgi düzeyi ortalaması (M=60,76) ön hizmet öğretmenlerine aittir. En yüksek bilgi düzeyi ortalaması (71.87) ise devlete ait liselerde çalışan öğretmenlere aittir.
Saludes ve Dante (2009)	Araştırmanın amacı Filipinler'in 11. bölgesi ve New York'un belirli bölgesinde görev yapan öğretmen, veli ve eğitim çalışanlarının bilgi düzeylerini ve farkındalığını incelemektir.	19. Asya Zihinsel Bozukluklar Kongresi Yayını	Nicel araştırma	1097 katılımcı	Filipinler ve Amerika Birleşik Devletleri	Bilgi anket	<ul style="list-style-type: none">• Filipinli öğretmen, eğitim çalışanları ve ailelerin öğrenme güçlüğü hakkında yetersiz bilgi ve farkındalık seviyesine sahip oldukları ortaya konulmuştur.• Araştırmada bilgi düzeyleri ne olursa olsun tüm katılımcılar öğrenme güçlüğüne sahip bireylere yönelik eğitim desteği konusunda hem fikirken; bilgi düzeyi arttıkça farkındalığın da arttığını ortaya konulmuştur.
Al Khatip (2007)	Araştırmanın amacı öğretmenlerin ÖG'ye dair bilgi düzeylerinin belirlenmesi ve bilgi düzeylerine etki eden değişkenlerin belirlenmesidir.	International Journal of Special Education	Nicel araştırma	405 öğretmen	Katar	Araştırmacı tarafından geliştirilmiş demografik bilgilerin belirlenmesini de kapsayan 40 soruluk bilgi anketi	<ul style="list-style-type: none">• Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin öğrenme güçlüğüyle ilgili ortalama bir seviyede bilgiye sahip olduklarına; bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha bilgili olduklarına ulaşılmıştır.• Öğretmenlerin bilgi düzeylerine tecrübe, yaş ve yeterliliklerin etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır.
Yiğiter (2005)	Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeyleri ile özel öğrenme güçlüğüne sahip çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin ortaya koyulmasıdır.	Yüksek Lisans Tezi / Marmara Üniversitesi	Nicel araştırma	Devlet okullarında çalışan 100, özel okulda çalışan 64 toplam 164 sınıf öğretmeni ile çalışma gerçekleştirilmiştir.	Türkiye	Kırcaali-İftar (1996) tarafından geliştirilmiş "Kaynaştırma ve İlişkin Görüşler Ölçeği", Araştırmacı tarafından hazırlanan "Özel Öğrenme Güçlüğüne İlişkin Soru Listesi" ve "Öğretmen Bilgi Anketi" ile veri toplanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin yaş, cinsiyet, özel öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi alıp almama, çalışılan sektör, sınıftaki öğrenci sayısı ve öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin yeterli bulup bulmamalarına göre farklılaştığına ulaşılmıştır.• Öğretmenlerin ÖG'ye sahip çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları ile bilgi düzeyleri ve ÖG'ye sahip bir yakınlarının olup olmamasına göre farklılaştığına ulaşılmıştır.
Brook, Watember ve Geva (1999)	Araştırmanın amacı öğretmenlerin öğrenme güçlüğü ve dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu hakkındaki bilgi düzeylerinin ve tutumlarının incelenmesidir.	Patient Education and Counseling	Nicel araştırma	21'i özel eğitim, 25'i genel eğitim okulunda görev yapmakta olan toplam 46 öğretmen	İsrail	Araştırmacı tarafından hazırlanmış 54 soruluk anket ile veriler toplanmıştır	<ul style="list-style-type: none">• Öğretmenlerin ÖG ve DEHB hakkındaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğuna ulaşılmıştır.• Öğretmenler DE ve LD'ye sahip çocuklara yönelik daha olumlu bir tutum içerisindedir.• Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ve tutumları arasında bir ilişkiye ulaşılmamıştır.• Öğretmenlerin meslekte bulunma süreleri bilgi düzeylerine etki



etmemektedir.
• Öğretmenlerin %43'ü DEHB'na sahip çocukların özel eğitim okullarında eğitim görmesi gerektiğini belirtmiştir.

BULGULAR

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Yayınlanmış Olduğu Dergiler

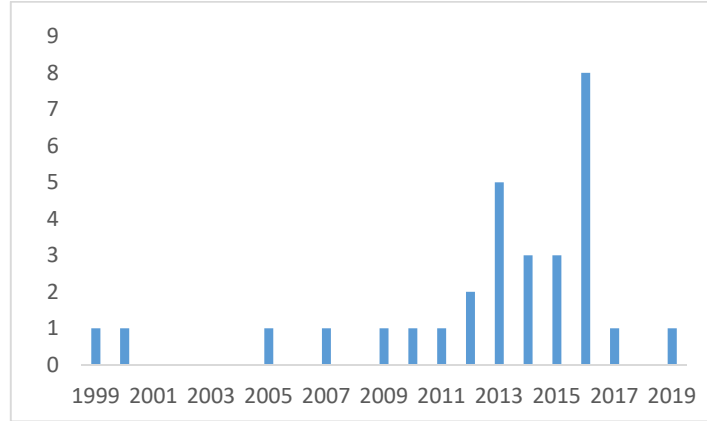
Çalışma kapsamında ulaşılan araştırmalar incelendiğinde bunların 3 tanesinin doktora 1 tanesinin yüksek lisans tezi 25 tanesinin ise araştırma makalesi olduğu görülmektedir. Araştırma makalelerin yayınlandıkları dergiler incelendiğinde ise sadece öğrenme güçlüğü alanında akademik yayımlar yapan 2 derginin olduğu görülmektedir. 21 makale ise eğitim bilimleri alanında faaliyet gösteren akademik dergilerde 1 makale ise kongrede yayınlanmıştır. Akademik dergilerde yayınlanan makalelerin sayı dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Yayınlanmış Olduğu Dergiler

Dergi	f
Acta Didactica Napocensia	1
Asian Journal of Education and Training	2
Dyslexia	1
Education Sciences	1
International Journal of Humanities and Social Science	1
International Journal of Special Education	2
International Review of Social Sciences and Humanities	1
Journal of Academic Social Science Studies	1
Journal of Educational and Developmental Psychology	1
Journal Of Education And Health Promotion	1
Journal of Education and Practice	1
Journal of Family Medicine and Primary Care	1
Journal of Learning Disabilities	1
Journal of Medical Science And Clinical Research	1
Journal of Nursing and Health Science	1
Journal of Nobel Medical College	1
Online Journal of Multidisciplinary Research	1
Patient Education and Counseling	1
Procedia-Social and Behavioral Sciences	1
Scholarly Research Journal For Interdisciplinary Studies	1
Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic	1
19. Asya Zihinsel Bozukluklar Kongresi Yayını	1

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

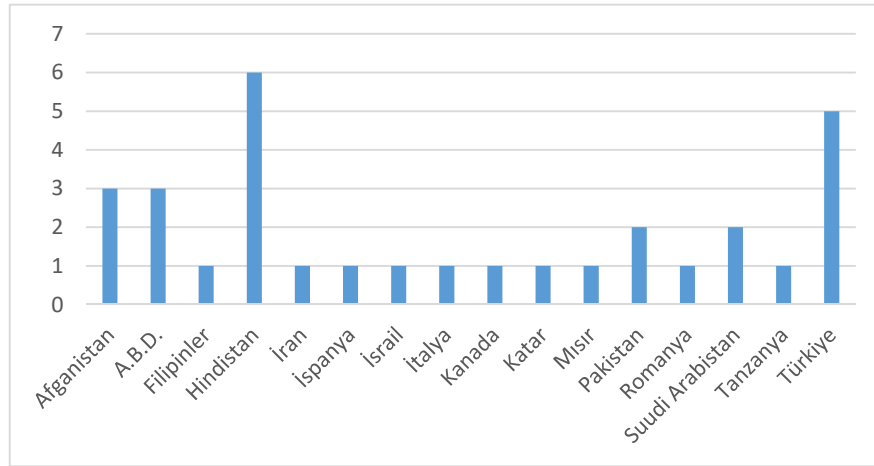
Araştırmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde çalışmaların 2012 yılından sonra artış gösterdiği görülmektedir. Araştırmaların en sık (f=8) gerçekleştirildiği yıl ise 2016'dır. 2001, 2002, 2003, 2004, 2006, 2008 ve 2018 yıllarında gerçekleştirilen bir araştırmaya ulaşılmamıştır. Araştırmaların yıllara göre dağılımı Şekil 1'de yer almaktadır.



Şekil 1. Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Ükelere Göre Dağılımı

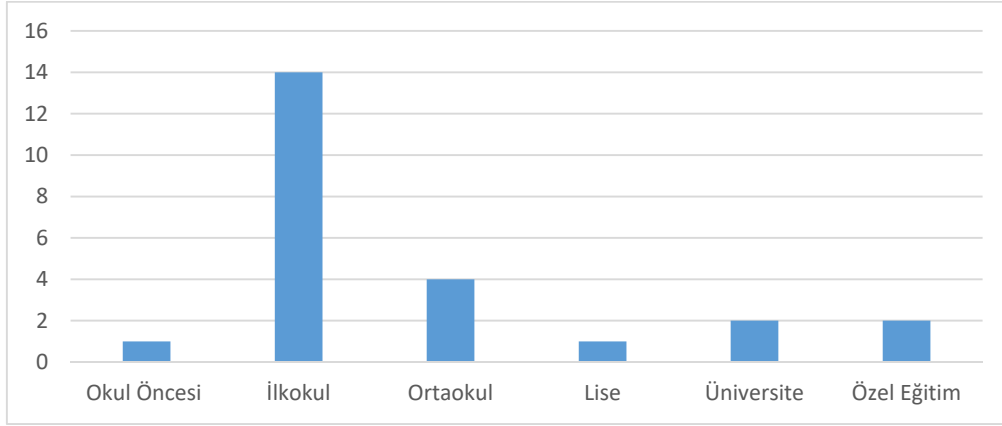
Öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin incelendiği araştırmaların gerçekleştirildiği ülkeler incelendiğinde farklı coğrafyalardan birçok ülkede benzer amaçlarla öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerinin incelendiği görülmektedir. Araştırmaların en sık gerçekleştirildiği ülkelere bakıldığında ise en çok çalışmanın en çok Hindistan (f= 6) ve Türkiye’de (f=5) gerçekleştirildiği görülmektedir. Araştırmaların ülkelere göre dağılımı Şekil 2’de verilmiştir.



Şekil 2. Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin İncelendiği Araştırmaların Ükelere Göre Dağılımı

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin İncelendiği Araştırmalardaki Katılımcı Öğretmenlerin Çalıştıkları Öğretim Kademesine Göre Dağılımı

Gerçekleştirilen araştırmaların öğretmenlerin çalışmakta olduğu eğitim kademesine göre dağılımları incelendiğinde ise ilkökul kademesinde görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilen araştırmaların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Çalışmadan ilkökul kademesinde 14, ortaokul kademesinde 4, lise ve okul öncesi kademesinde 1 araştırmaya ulaşılmıştır. Gerçekleştirilmiş olan 7 araştırmada öğretmenlerin çalışmakta oldukları eğitim kademesi belirtilmemiştir. Genel eğitim öğretmeni olarak çalışmada yer alan bu araştırmaların iki tanesinde ayrıca özel eğitim öğretmenleri de örnekleme yer almıştır. 2 Araştırmada ise iki farklı eğitim kademesinden öğretmenler yer almıştır. Araştırmaların gerçekleştirildiği eğitim kademelerinden katılımcı öğretmenlerin dağılımları Şekil 3’te yer almaktadır.



Şekil 3. Katılımcı öğretmenlerin çalıştıkları eğitim kademeleri

Öğretmenlerin çalıştıkları kurumlara göre elde edilen veriler incelendiğinde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerle sadece bir araştırma gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu araştırmada Essa ve El-Zeftawy (2015) anasını ve ilköğretimde görev yapmakta olan öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeylerini ve bu düzeyin çeşitli değişkenler açısından etkilenip etkilenmediğini araştırmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde yaş ve mesleki deneyim öğrenme gücüne sahip öğrencilere yönelik kullanılan yöntemler arasında olumlu yönde ($r= 0.888$) bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır. Ancak yaş ($r= -.182$) ve mesleki deneyimin ($r= -0.023$) arttıkça bilgi düzeyi ve tutumla olumsuz yönde bir ilişkinin oluştuğunu ortaya koymuştur. Buradan genç öğretmenlerin öğrenme gücüne sahip çocuklar hakkında daha çok bilgiye sahip oldukları ve bu çocuklara yönelik daha etkili yöntemler kullanabildiklerine ulaşılmıştır. Bulgulardan yola çıkarak öğretmenlerin bilgi düzeyleri arttıkça öğrenme gücüne sahip çocukların kaynaştırmalarına yönelik tutumlarının da olumlu yönde değiştiğine ulaşılabılır.

Çalışmaya dâhil edilen araştırmalar incelendiğinde araştırmacıların ilköğretim kademesinde çalışan öğretmenlerin bilgi düzeylerine yönelik çalışmalara ağırlık verildiği ($f=14$) görülmektedir. Elde edilen bulgular incelendiğinde birçok ülkede benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu sonucuyla sıklıkla karşılaşmıştır (Yiğiter, 2005; Kakabaraee, Arjmandnia ve Afrooz, 2012; Lingewaran, 2013; Karadeniz, 2013; Shukla ve Agrawal, 2015; Padh, Goel, Das, Sarkar, Sharma ve Panigrahive, 2015; 2015; Essa ve El-Zeftawy, 2015; Cornoldi, Capodici, Diago, Miranda and Shepherd, 2016; Kocsis, 2016; Aslan, 2016; Altun ve Uzuner, 2016; Ghimire, 2017; Alahmadi ve El Keshky, 2019,). İlkokul öğretmenleriyle yapılan ve öğrenme gücüne sahip öğrencilerin tanınması ile ilgili bulgular incelendiğinde ise öğretmenlerin öğrenme gücüne sahip çocukları tanımakta zorluk çektikleri (Kakabaraee, Arjmandnia ve Afrooz, 2012) ve sınıf içinde kullanılacak yöntem ve teknikler konusunda da yetersizliklerinin olduğu ulaşılan bulgular arasındadır (Aslan, 2016).

Ortaokul kademesinde çalışan öğretmenlerle gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde ise dört çalışmaya (Washburn, Joshi ve Binks-Cantrel, 2011; Menon, 2016; Sawhney ve Bansal, 2016; Shetty ve Rai, 2014) ulaşılabılmıştır. Washburn, Joshi ve Binks-Cantrel (2011) öğrenme gücünün fonolojik bir yetersizlikten çok görsel işlemedeki bir yetersizlik olarak bilindiği bulgusuna ulaşılmıştır. Disleksi kavramı hakkında genel bir farkındalığın olduğu ancak temel kavramlarla ilgili öğretmenlerin yanlış bilgilere sahip oldukları ortaya koyulmuştur. Melon (2016) mesleki deneyimin öğretmenlerin öğrenme gücüne dair bilgi düzeylerini ve farkındalıklarını etkilemezken öğrenme gücünün alt boyutlarında farkındalık açısından anlamlı bir ilişki olduğuna ulaşılmıştır. Shetty ve Rai (2014) ise öğretmenlerin disleksi kavramından haberdar olduklarını ancak katılımcıların sadece üçte biri disleksi ile ilgili temel kavramlara hâkimdir. Disleksi ile ilgili bilgi edindiği kaynaklar incelendiğinde sırasıyla kitaplar, filmler, iş arkadaşları, televizyon programları ve gazeteler olduğuna ulaşılmıştır.

Lise kademesinde görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilen sadece bir araştırmaya ulaşılmıştır. Araştırmada Saravanabh ve Sarabanabhav (2010) toplamda 347 öğretmen ile yaptığı araştırmasında öğrenme gücüne sahip bireyleri tanıma konusunda öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmadığı; ön hizmet personellerinin devlet ve özel okullarda çalışan öğretmenlerden daha düşük bir bilgi düzeyine sahip olduğuna ulaşılmıştır.

Akademisyenlerin bilgi düzeyine yönelik yapılan araştırmalarda ise rehberlik dersleri yürüten akademisyen dışında araştırmaya katılan 9 akademisyenin öğrenme gücü ile ilgili tanımları yapamadığı görülmüştür (Yaygın ve diğ.). Kamala ve Ramgaesh (2013) araştırmalarında bilgi düzeyi ve cinsiyet ile



mesleki deneyim arasında bir ilişkinin olmadığını ortaya koymuştur. İki araştırmada ise öğretmenlerin çalıştıkları kurumlar ile ilgili bilgiye rastlanmamıştır.

Özel okullarda görev yapan öğretmenlerin devlet okullarındaki öğretmenlerle bilgi düzeyleri açısından karşılaştırıldığı araştırmalarda (Alahmadi ve El Keshky, 2019; Saravanabh ve Sarabanabhav, 2010) öğretmenlerin çalıştıkları kurumların bilgi düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açtığına ulaşılmıştır. Alahmadi ve El Keshky (2019) devlet okullarında çalışan öğretmenlerin bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğuna ulaşmıştır. Saravanabh ve Sarabanabhav (2010) da öğretmenlerin çalıştıkları kurumların anlamlı farklılıklara yol açtığını devlet okullarında çalışan öğretmenlerin daha bilgili olduğunu ortaya koymuştur.

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğüne Dair Bilgi Düzeylerinin Yeterliliği ile İlgili Elde Edilen Sonuçlar

Öğretmenlerin bilgi düzeylerinin belirlenmesine çalışılan araştırmaların %86,3'ünde öğretmenlerin çok düşük, yanlış veya yetersiz bilgi düzeyine sahip olduklarını, %13,7 sinde öğretmenlerin bilgi düzeyleri araştırma kriterleri açısından yeterli bulunduğu belirlenmiştir (cornoldi ve diğ., 2016; pop ve ciascai, 2013; kocsis, 2016). Ancak Kocsis (2016) öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair risk faktörleri hakkında sınırlı bilgiye sahip olduğunu; Pop ve Ciascai (2013) öğretmenlerin bilgi sahibi olsa bile müfredatın uyarlanması ve öğretim teknikleri açısından eksikliklerinin olduğunu; Cornoldi ve diğ. (2016) ise öğretmenlerin öğrenme güçlüğü'nün biolojik ve öğretimsel farklılıklarından haberdar olmalarına rağmen ailenin karakteristik yapısı, sosyal ve duygusal durumuna çok önem vermedikleri bulgularına ulaşmışlardır. Ayrıca bulgular Amerikalı katılımcı öğretmenlerin duygusal ve davranışsal sorunların öğrenme güçlüğü kaynaklı olabileceğini kabul etmediklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin bilgi düzeylerini belirlemeye çalışılan araştırmaların %90'ı anket yoluyla veri toplanması şeklindeki çalışmalardan oluşmaktadır. Çalışmaların %10'unda yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır ve daha detaylı bilgi edinmeyi sağlayan bu çalışmalarda öğretmenlerin bilgi düzeyinin yetersiz olduğu, fark edebilseler de öğretimsel uyarlamayı gereksiz bulduklarını ifade ettikleri belirlenmiştir (Altun ve Uzuner, 2016; Alkhateeb, 2014; Alrubaian, 2014).

Araştırmalarda elde edilen diğer bulgular incelendiğinde yaş ve mesleki deneyim ile bilgi düzeyi arasındaki ilişkinin tam olarak ortaya koyulmadığı görülmektedir. Yaşın bilgi düzeyine etki etmediği yönünde bulguların yanı sıra (Alahmadi ve El Keshky, 2019; Shukla ve Agrawal, 2015; Kamala ve Ramganes, 2013; Al Khatip, 2007) yaş ve deneyimin öğretmenlerin bilgi düzeylerini etkilemediği yönünde bulgulara da (Alrubaian, 2014; Essa ve El-Zaftawy) ulaşılmıştır. Mesleki deneyim ve bilgi düzeyi arasındaki ilişkiye bakılan araştırmalardaki öğretmenlerin guruplarının tamamı yetersiz bilgi düzeyine sahip oldukları da araştırmaların ortak noktalarından bir tanesidir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sonuç olarak çeyrek yüzyıllık zaman dilimini kapsayan süreçte gerçekleştirilen araştırmaların tarandığı bu çalışmada öğretmenlerin bilgi düzeylerinin oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. İncelenen ilk araştırma ile son çalışma arasında 20 yıllık bir süre olmasına rağmen öğretmenlerin bilgi düzeylerine ilişkin bulguların değişmediği de çarpıcı bir saptamadır. Bu öğrenme güçlüğü'nün yeterince önemsenmediği ya da zihinsel süreçlerinde sorun olmayan bu çocukların özel bir eğitsel düzenleme yapılmadan kendi stratejilerini geliştirebileceğinin sanıldığını düşündürmektedir. Oysa ki diğer özel gereksinimli gruplar gibi özel öğrenme güçlüğü'nün farklı düzeylerinde de mutlaka öğretimsel düzenlemeler içeren desteklere gereksinim vardır.

Ayrıca geniş bir zaman dilimini gözden geçiren bu çalışma süreç içindeki tüm çalışmaların durum saptamaya yönelik çalışma olduğunu belirlemiştir. Bir uygulama sonrasında öğretmenlerdeki bilgi veya tutum düzeyi değişimi oluşturmaya çalışılan bir araştırmaya rastlanmamış olması dikkat çekicidir.

Öğretmenlerin bilgi düzeylerinin ortaya koyulması amacıyla genellikle araştırmacılar tarafından hazırlanan bilgi düzeyini ve bilgi düzeyi ile ilişkili olup olmadığının araştırıldığı diğer değişkenlerin incelenmesine yönelik çeşitli ölçme araçları kullanılmıştır. Ölçme araçlarının türüne bakıldığında ise araştırmacıların hazırlamış olduğu anketlerin sıklıkla kullanılmış olduğu görülmektedir. Ancak araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının içerikleri hakkında detaylı bilgiye yer verilmemektedir. Hazırlanan anketlerin konu başlıkları yer almaktayken içerik hakkında detaylı bilginin yer almaması elde edilen sonuçların birbiri ile karşılaştırılmasında soru işaretlerine yol açmaktadır. Öğretmenlerin bilgi düzeylerinin yeterli ya da yetersiz bulunmasında ortak bir kriterin olmayışı sonuçların birbiriyle karşılaştırılmasında bir sınırlılık olarak kabul edilebilir.

Araştırma raporları incelendiğinde ağırlıklı olarak tez çalışmalarında güvenilirlik ve geçerlik ile ilgili bilgilere yer verildiği görülmektedir. Bu açıdan araştırmalarda elde edilen verilerin güvenilirliği ve geçerliği



ile ilgili soru işaretleri oluşmaktadır. Araştırmalarda kullanılan ve öğretmenlerin bilgi düzeyi ve farkındalığını ortaya koymayı amaçlayan anketlerin hangi konu başlıklarını içerildiğine yönelik sınırlı bilgiler sunulmuştur. Ayrıca bu anketlerin güvenilirlik değerlerine de sadece 13 çalışmada yer verilmiştir. Alan yazında ulaşılan çalışmaların bu açıdan sınırlılıkları söz konusudur.

Öğretmenlerin bilgi düzeyleri ile ilişki olduğu düşünülen çeşitli değişkenler hakkında da veriler toplanmıştır. Bilgi düzeyiyle ilişkili olduğu düşünülen ve sıklıkla ele alınan öğretmenlerin tutum, mesleki deneyim, cinsiyet ve yaş kriterleri olmuştur. Araştırmalarda öğretmenlerin yaş ve deneyimlerinin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeyine etki ettiğini sonucuna ulaşıldığı gibi (Alahmadi ve El Keshky, 2019; Shukla ve Agrawal, 2015; Kamala ve Ramganes, 2013; Al Khatip, 2007) yaş ve mesleki deneyimin etki etmediğine de ulaşılmıştır (Alahmadi ve El Keshky, 2019; Shukla ve Agrawal, 2015; Kamala ve Ramganes, 2013; Al Khatip, 2007). Bu durum gerçekleştirilen araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarında bir standardın olmayışı ile açıklanabilir. Araştırmaların tümünde kullanılan ölçme araçları araştırmacılar tarafından geliştirilmiş ve geliştirilme aşamasında araştırmacının çizdiği sınırlar kapsamında bilgi düzeyleri ölçülmüştür.

Cornoldi, Capodieci, Diago, Miranda and Shepherd, (2016) gerçekleştirdikleri araştırma üç farklı ülkeden öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne sahip çocukların tipik özelliklerini de içeren bir bilgi düzeyi anketi uygulamışlardır. Bu anket verileri incelendiğinde ABD’de görev yapan öğretmenler öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarda duygusal ve davranışsal problemlerin daha sık görüldüğüne dair soruya İspanyol ve İtalyan öğretmenlere göre daha az hem fikirlerdir. Araştırmada tüm öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeyleri ve farkındalıkları yeterli bulunmasına rağmen bu tarz bir farklılığa neyin sebep olduğu araştırılmalıdır. Genel tabloya bakıldığında neredeyse tüm araştırmalarda öğretmenlerin bilgilerinin çok sınırlı olduğuna ulaşılmıştır. Aslında bu bulgu da bize duygusal ve davranışsal sorunların sıklığının yanı sıra okul terki, madde bağımlılığı (Clarke ve Wilson, 1999) ve hatta intihar oranlarının (Huntington ve Bender) daha sık görüldüğü öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarla ilgili bilgi eksikliğinin öğrencilerin eğitim hayatlarında almaları gereken birçok destekten de mahrum bir şekilde eğitim hayatlarına devam ettiklerini göstermektedir.

İlkokul kademesi kadar önemli olan lise ve anasınıfı kademelerinde çalışan öğretmenlerle gerçekleştirirken çalışmaların sadece birer araştırma ile sınırlı olması araştırmacıların da bu kademeye ilgili yeterli ilgiyi göstermediği yönünde bir algıyı oluşturmaktadır. Anasınıfı öğrenme güçlüğüne sahip çocukların ilk olarak fark edilebileceği eğitim kademesidir. Bu kademede görev yapan öğretmenlerin gerekli donanımına sahip olmaları ileride öğrenme güçlüğü tanısı alacak öğrencilerin daha erken fark edilmelerine olanak sağlayacaktır. Lise kademesindeki öğrencilerin ergenlik ile birlikte yaşadıkları kimlik bunalımı ve benzeri psikolojik sorunlar öğrenme güçlüğüne sahip bireylerde daha fazla görülmektedir. Bu kademede görev yapan öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair riskler konusunda bilgili olmaları bu öğrencilere daha etkili rehberlik hizmetlerinin sunulmasını sağlayacaktır.

Gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde büyük çoğunluğunun nicel araştırmalar olduğu görülmektedir. Araştırmalarda elde edilen verilerden yola çıkarak öğretmenlerin bilgi düzeylerine dair tablo ortaya koyulmuş ve araştırmanın devamında bir araştırma gerçekleştirilmemiştir. Bu yönden gerçekleştirilen araştırmaların sınırlı bir amaca hizmet ettiği düşünülebilir. Öğretmenlerle gerçekleştirilen nitel araştırmaların alan yazında çok sınırlı olduğu da karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü hakkındaki bilgi düzeylerine dair elde edilen bilgiler araştırmacının kullandığı ölçme aracı ile sınırlı kalmıştır. Bu eksiklikten yola çıkarak ileride gerçekleştirilecek nitel çalışmalar öğretmenlerin bilgi düzeyleri hakkında bizlere daha derinlemesine bilgi sunacaktır.

Araştırmalar incelendiğinde öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarla çalışan öğretmenlerin kullanılacak yöntem ve teknikler açısından farkındalıklarını inceleyen sınırlı sayıda araştırmanın olduğu görülmektedir. Bu bilgi araştırmaların genelinde yer alan “hizmet için eğitimlerle öğretmenlerin bilgi düzeyi artırılmalıdır” tavsiyesinin içeriğine yönelik önemli bir veridir. Gerçekleştirilen anket çalışmalarında öğretmenlerin hangi alanlarda eksikliklerinin detaylı olarak belirtilmemiş olması alınacak tedbirlerin içeriğini de öznel seçimlerin belirlenmesine yol açabilir. Johnstone (2017) özel eğitim öğretmenlerinin bile öğrenme güçlüğüne sahip çocuklara yönelik kazandırılacak okuma becerilerinde belirli bir müfredatın olmayışının belirsizliklere yol açtığını ve yöntem ve tekniklerin uygulanması konusunda izledikleri belirli bir yol olmadığını belirtmiştir. Bu veriyi göz önünde bulundurduğumuzda öğretmenlerin yöntem ve teknikleri bilmelerinden öte onlara izleyecekleri belirli bir müfredatın da sunulması gerektiği görülmektedir.

Gerçekleştirilen araştırmalarda öğretmenlerin bilgi düzeylerinde ciddi bir eksikliğin olduğunu işaret etmektedir. Dünyanın çeşitli coğrafyalarında benzer amaçlarla farklı veri toplama araçları kullanılarak



yapılan araştırmalarda bu bilgi eksiklikleri defalarca ortaya koyulmuştur. Ancak öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerini ortaya koyan çalışmaların devamında öğretmenlere yönelik bir eğitim ya da koçluk desteği gibi bilgi düzeylerini ve devamında öğrenme güçlüğüne sahip öğrencilerin eğitim öğretim hayatlarını etkileyecek katkı sunulduğu rapor edilmemiştir. Bu yönden araştırmaların sınırlı kaldığı ve ortaya koyulan sorunun çözülmesine büyük bir katkı sundukları tartışmaya açıktır.

Alanyazındaki öğretmenlerin öğrenme güçlüğüne dair bilgi düzeylerini incelemeyen araştırmalarda kullanılan ölçme araçlarının standart bir içeriğe sahip olmadığı görülmektedir. Bu alanda geliştirilecek bir ölçme aracına ihtiyaç vardır. İleride gerçekleştirilecek ölçme aracı hazırlama çalışmalarında a) öğrenme güçlüğüne dair fark edilmesi, b) öğrenme güçlüğüne dair alt boyutları, c) öğrenme güçlüğüne dair riskler d) öğrenme güçlüğüne sahip çocuklarla gerçekleştirilen eğitim öğretim etkinliklerinde kullanılacak yöntem ve teknikler ve e) müfredat uyarlamaları gibi alt başlıkların bulunması ileride öğretmenlere yönelik gerçekleştirilecek eğitim faaliyetleri için kapsamlı bir veri sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Al Khatib, J. M. (2007). A Survey of General Education Teachers' Knowledge of Learning Disabilities in Jordan. *International Journal of Special Education*, 22(1), 72-76.
- Alkhateeb, N. A. (2014). *Female general education teachers' knowledge of and perceived skills related to learning disabilities in the Qassim Region , Kingdom of Saudi Arabia*. Yayınlanmamış doktora tezi. Washington: Washington State University.
- Alahmadi, N. A. ve El Keshky, M. E. S. (2019). Assessing Primary School Teachers's Knowledge of Specific Learning Disabilities in the Kingdom of Saudi Arabia. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 9(1).
- Altun, T. ve Uzuner, F.G. (2016). Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin eğitimine yönelik görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 44, 33-49
- Alrubaian, A. A. (2014). *General education teachers' attitudes, knowledge and strategies related to teaching wtudents with learning disabilities in Saudi Arabia*. Yayınlanmamış doktora tezi. Washington: Washington State University.
- Aslan, Y. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Disleksiye İlişkin Bilgileri ve Dislektik Öğrencilere Yönelik Çalışmaları, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 11/3 Winter 2016, p. 237-254.
- Bano, I., Dogar, A. H. ve Azeem, M. (2012). General and special teachers' perception of learning disabilities. *International Journal of Humanities and Social Science*, 2(3), 113-118.
- Blazar, D. ve Kraft, M. A. (2017). Teacher and teaching effects on students' attitudes and behaviors. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 39(1), 146-170.
- Brook, U., Watemala, N. ve Geva, D. (2000). Attitude and knowledge of attention deficit hyperactivity disorder and learning disability among high school teachers. *Patient education and Counseling*, 40(3), 247-252.
- Cornoldi, C., Capodici, A., Colomer Diago, C., Miranda, A. ve Shepherd, K. G. (2018). Attitudes of primary school teachers in three western countries toward learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, 51(1), 43-54.
- Ghimire, S. (2017). Knowledge of primary school teacher regarding learning disabilities in school children. *Journal of Nobel Medical College*, 6(1), 29-35.
- Essa, H.A.E.E. ve El-Zeftawy, A. (2015). Teachers' Knowledge, Attitudes and Reported Strategies to Assess and Support the Students with Learning Difficulties. *Journal of Nursing and Health Science*, 4(2), 79-92.
- Güleç-Aslan, Y. (2013). A Training Programme for a Teacher Working with a Student with ASD: An Action Research. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 13(4), 2229-2246.
- Güngörmüş Özkardeş, O. (2016). Türkiye'de Özel Öğrenme Güçlüğüne İlişkin Yapılan Araştırmaların Betimsel Analizi. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 30 (2), 123-153.
- Huntington, D. D. ve Bender, W. N. (1993). Adolescents with learning disabilities at risk? Emotional well-being, depression, suicide. *Journal of learning disabilities*, 26(3), 159-166.
- Kafonogo, F. M. ve Bali, T. A. (2013). Exploring classroom teachers' awareness of pupils with learning disabilities: Focusing on public primary schools in Tanzania. *Journal of Education and Practice*, 4(24), 58-66.
- Kakabaraee, K., Arjmandnia, A. A. ve Afrooz, G. A. (2012). The study of awareness and capability of primary school teachers in identifying students with learning disability in the province of Kermanshah. *Procedia-Social and behavioral sciences*, 46, 2615-2619.
- Kamala, R. ve Ramganes, E. (2013). Knowledge of specific learning disabilities among teacher educators in Puducherry, Union Territory in India. *International Review of Social Sciences and Humanities*, 6(1), 168-175.
- Karadeniz, M. H. (2013). Diskalkuli Yaşayan Öğrencilere İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy Social Sciences*.
- Kavale, K. A. ve Forness, S. R. (2000). What definitions of learning disability say and don't say:A critical analysis. *Journal of Learning Disabilities*, 33(3), 239-256.
- Kauffman, A. S. (2008). *Neuropsychology and Specific Learning Disabilities: Lessons from the Past As a Guide to Present Controversies and Future Clinical Practice*. Fletcher-Janzen, E., and Reynolds, C. R. (Eds.), *Neuropsychological perspectives on learning disabilities in the era of RTI: Recommendations for diagnosis and intervention* içinde (s. 1-15). New Jersey: John Wiley & Sons.
- Kocsis, J. (2016). *Primary Teachers' Knowledge About Learning Disabilities* (Doctoral dissertation, Nipissing University, Faculty of Education).
- Landers, A. J. (2017). *Teachers' Educational Beliefs about Students with Learning Disabilities* (Doctoral dissertation, Fordham University).
- Lingeswaran, A. (2013). Assessing knowledge of primary school teachers on specific learning disabilities in two schools in India. *Journal of education and health promotion*, 2.
- Menon, K. P. (2016). Awareness on Learning Disabilities among Elementary School Teachers. *Asian Journal of Education and Training*, 2(2), 78-83.
- Padhy, S. K., Goel, S., Das, S. S., Sarkar, S., Sharma, V. ve Panigrahi, M. (2015). Perceptions of teachers about learning disorder in a northern city of India. *Journal of family medicine and primary care*, 4(3), 432.
- Pop, C. F. ve Ciascai, L. (2013). What do Romanian teachers know about learning difficulties. *Acta Didactica Napocensia*, 6(3), 11.



- Podhajski, B., Mather, N., Nathan, J. ve Sammons, J. (2009). Professional development in scientifically based reading instruction: Teacher knowledge and reading outcomes. *Journal of Learning Disabilities*, 42(5), 403-417.
- Reid, R., Lienemann, T. O. ve Haganan, J. L. (2013). *Strategy instruction for students with learning disabilities*. Guilford Publications.
- Saludes, M. C. ve Artenita, D. (2009). The knowledge and perceptions on learning disabilities in the cities of region XI of the Philippines and a region in New York City, NY, USA. In *The 19th Asian Conference on Mental Retardation*.
- Saravanabhavan, S. ve Saravanabhavan, R. C. (2010). Knowledge of Learning Disability among Pre-and In-Service Teachers in India. *International Journal of Special Education*, 25(3), 132-138.
- Sawhney, N. ve Bansal S. (2016). Awareness on Learning Disabilities among Elementary School Teachers. *Asian Journal of Education and Training*, 2(2), 78-83.
- Shetty, A. ve Rai, B. S. (2014). Awareness and knowledge of dyslexia among elementary school teachers in India. *Journal Of Medical Science And Clinical Research*, 2(5), 1135-1143.
- Shukla, P. ve Agrawal, G. (2015). Awareness of learning disabilities among teachers of primary schools. *Online Journal of Multidisciplinary Research*, 1(1), 33-38.
- Washburn, E. K., Joshi, R. M. ve Binks-Cantrell, E. S. (2011). Teacher knowledge of basic language concepts and dyslexia. *Dyslexia*, 17(2), 165-183.
- Winebrenner, S. (2003). Teaching Strategies for Twice-Exceptional Students. *Intervention in School and Clinic*, 38(3), 131-137.
- Yangın, S., Yangın, N., Önder, V. ve Şavlıg, A. (2016). Sınıf öğretmenleri adaylarının ve öğretim elemanlarının çeşitli öğrenme güçlüklerine yönelik farkındalıkları. *Education Sciences*, 11(5), 243-266.
- Yiğiter, S. (2005). *Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeyleri ile özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.